

153. löggjafarþing 2022–2023.

Þingskjal x — x. mál.

Stjórnarfrumvarp.

Frumvarp til laga

um breytingu á raforkulögum nr. 65/2003, með síðari breytingum (viðbótarkostnaður).

Frá umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra.

1. gr.

Eftirfarandi breyting verði gerð á 17. gr. a laganna:

Á eftir 3.mgr. kemur ný málsgrein, svohljóðandi:

Standi væntanlegar tekjur dreifiveitu af nýjum viðskiptavini ekki undir eðlilegum stofn-
eða rekstrarkostnaði er heimilt að krefja hann um greiðslu viðbótarkostnaðar. Sama á við hafi
forsendur viðskipta breyst verulega.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

G r e i n a r g e r ð .

1. Inngangur.

Frumvarpið þetta er unnið í umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytinu. Í því er lögð til
breyting á raforkulögum nr. 65/2003 sem ætlað er að skýra betur heimild dreifiveitna til að
haga gjaldskrá sinni þannig að almennir notendur dreifikerfisins beri ekki kostnað ef tengingar
nýrra viðskiptavina við kerfið valda viðbótarkostnaði sem bundin er við þá tenginu. Með því
verði tryggt að ekki leiki vafi á um forsendur gjaldtöku vegna þess viðbótarkostnaðar sem til
fellur við tenginguna. Sambærilegt ákvæði er að finna fyrir flutningsfyrirtækið í 12. gr. a. og
er breytingin gerð til að gæta samræmis. Eðlilegt er að sama aðferðafræði gildi fyrir nýja
notendur og þá sem fyrir eru hvort sem þeir tengjast flutnings- eða dreifikerfi. Þannig verði
tryggt að gjaldskrár mismuni ekki notendum, þær séu gagnsæjar og eins kostnaðartengdar og
mögulegt er.

2. Tilfni og nauðsyn lagasetningar.

Þann 30. júní 2022 kvað úrskurðarnefnd raforkumála upp úrskurð vegna kæru
Grindavíkurhafnar á ákvörðun Orkustofnunar í máli nr. 8/2021. Í úrskurðinum var komist að
þeirri niðurstöðu að ekki sé heimild í raforkulögum til að setja reglugerðarákvæði sem kveður
á um skyldu til greiðslu kerfisframlags dreifiveitna. Úrskurðurinn leiðir af sér verulega óvissu
í rekstri dreifiveitna, sérstaklega hvað varðar nýjar framkvæmdir.

Með lögum nr. 19/2011 var gerð grundvallarbreytingar á ákvæðum raforkulaga varðandi
setningu tekjumarka flutningsfyrirtækisins Landsnets og dreifiveitna. Lögum samkvæmt hefur
Orkustofnun það hlutverk að setja dreifiveitum tekjumörk vegna kostnaðar við dreifingu
raforku, og að setja flutningsfyrirtækinu Landsneti tekjumörk vegna kostnaðar við flutning á
raforku. Ákvæðum sem fjölluðu um tekjumörk og gjaldskrá flutningsfyrirtækisins (12. gr.) og
tekjumörk og gjaldskrá dreifiveitna (17. gr.) var breytt með þeim hætti að skipta viðkomandi
лагаákvæðum upp í tvær greinar þ.e. um tekjumörk flutningsfyrirtækisins (12. gr.) og
gjaldskrá flutningsfyrirtækisins (12. gr. a) annars vegar en hins vegar um tekjumörk
dreifiveitna (17. gr.) og gjaldskrá dreifiveitna (17. gr. a).

Við setningu raforkulaga nr. 65/2003 var í 4. mgr. 17. gr. laganna að finna sérstakt ákvæði
um heimild dreifiveitna til að innheimta viðbótarkostnað, hliðstæð ákvæði flutningsfyrirtækis
til innheimtu greiðslu vegna tengingar sem veldur auknum tilkostnaði annarra notenda. Eftir

breytingu á raforkulögum með lögum nr. 19/2011 var slíku ákvæði ekki til að dreifa. Ljóst er hins vegar að markmið laga nr. 19/2011 var ekki að taka fyrir innheimtu viðbótarkostnaðar vegna nýrra tenginga af hálfu dreifiveitna (kerfisframlag). Í greinargerð með frumvarpi því sem varð að lögum nr. 19/2011 er ekki að finna skýringar á brottfalli ákvæðisins. Fram kemur að breytingarnar snúi fyrst og fremst að tekjumörkum flutningsfyrirtækisins og dreifiveitna en ekki sé verið að gera nema óverulegar breytingar á þeim ákvæðum sem snúa að gjaldskrá og ekki sé ætlunin að breyta gjaldskrárumhverfinu. Í skýringum á greinum frumvarpsins um gjaldskrá dreifiveitna (17. gr. a) er einungis vísað til almennra athugasemda við frumvarpið og athugasemda við grein um gjaldskrá flutningsfyrirtækisins (12. gr. a). Þannig kemur ekki fram í skýringum að ætlunin sé að afnema heimild dreifiveitna til að innheimta fyrir viðbótarkostnað vegna einstakra nýrra tenginga sem öðrum kosti lendar þá á öðrum notendum kerfisins. Vísast hér annars vegar til skyldu dreifiveitu til að tengja alla við dreifikerfið sem eftir því sækjast, sbr. 3. mgr. 16. gr. laganna, og hins vegar til þess markmiðs með setningu tekjumarka, að tryggja að tekjur dreifiveitna séu í samræmi við við kostnað við að veita þá þjónustu að teknu tilliti til arðsemi, sbr. 1. mgr. 17. gr. Þá er ljóst að slíkur viðbótarkostnaður, t.d. við tengingu stærri notenda við dreifikerfið, verður ekki lagður á aðra viðskiptavinum viðkomandi dreifiveitu skv. gildandi reglum. Í ljósi framangreinds úrskurðar úrskurðanefndar raforkumála er rétt að þetta ákvæði sé tekið inn í lögina á nýjan leik, til að taka af öll tvímæli um heimild dreifiveitna að þessu leyti.

3. Meginefni frumvarpsins.

Með frumvarpinu er lögð til breyting á raforkulögum. Nánar tiltekið er lagt til að taka af allan vafa um heimild dreifiveitna til að setja gjaldskrá fyrir innheimtu viðbótarkostnaðar hjá nýjum viðskiptavinum ef hann stendur ekki undir eðlilegum stofn- eða rekstrarkostnaði. Sama heimild á einnig við um þau tilvik að ef forsendur viðskipta breytast verulega.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Frumvarpið kemur hvorki inn á svið stjórnarskrár né alþjóðlegar skuldbindingar.

5. Samráð.

Við vinnslu frumvarpsins hafði ráðuneytið samráð við Orkustofnun og Samorku. Frumvarpið snertir dreifiveitur og viðskiptavinum þeirra, sem og Orkustofnun. Við vinnslu frumvarpsins var haft samráð við Orkustofnun og jafnframt við fjármála- og efnahagsráðuneyti, varðandi tiltekna þætti. Samráð um áform um lagasetninguna fór ekki fram sökum þess að aðkallandi er að taka af öll tvímæli um heimild dreifiveitna til að innheimta viðbótarkostnað sem fjallað er um í þessu frumvarpi. Drög að frumvarpinu voru sett í opið samráð í Samráðsgátt stjórnvalda í september og

6. Mat á áhrifum.

Markmið frumvarpsins er að leggja til breytingu á raforkulögum í ljósi úrskurðar úrskurðarnefndar raforkumála í máli nr. 8/2021. Er um afmarkaða breytingu að ræða sem snýr að því að skerpa á heimild dreifiveitna til að innheimta viðbótarkostnað sem verður vegna nýrra tenginga.

Ekki er með frumvarpinu verið að færa Orkustofnun ný verkefni eða leggja auknar skyldur á aðila á raforkumarkaði.

Frumvarpið felur hvorki í sér auknar tekjur eða gjöld fyrir ríkissjóð. Verði frumvarpið að lögum mun það ekki leiða til aukins kostnaðar fyrir ríkissjóð.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Með ákvæðinu er lagt til að skýrar verði kveðið á um þá heimild dreifiveitna til að innheimta viðbótarkostnað vegna tenginga nýrra viðskiptavina. Vísast að öðru leyti til almennra athugasemda í greinargerð.

Um 2. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.